

ASEAN

Art and Craft

The 3rd National and International Conference on Weaving
ASEAN Cultural Connection

PROCEEDING

รายงานสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ
“สานสัมพันธ์วัฒนธรรมอาเซียน” ครั้งที่ 3

“ศิลปนิพนธ์กรรมอาเซียน”

Friday 31 August, 2018

Venue: The Laboratory Building of Technology and Innovation,
Walailak University

Walailak Abode of Culture Walailak University
Institute for southern Studies Thaksin University

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ
สานสัมพันธ์วัฒนธรรมอาเซียน ครั้งที่ 3

“ศิลปหัตถกรรมอาเซียน”

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ
“สานสัมพันธ์วัฒนธรรมอาเซียน” ครั้งที่ 3
“ศิลปหัตถกรรมอาเซียน”

The 3rd National and International Conference on Weaving ASEAN
Cultural Connection “ASEAN Art and Craft”

อาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ร่วมกับ สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ศราวุธ ปาลีโภชน์ รองศาสตราจารย์ไพบุลย์ ดวงจันทร์
บรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ ดร.เสิบพงศ์ ธรรมชาติ
กองบรรณาธิการ	ศาสตราจารย์ชวน เพชรแก้ว รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยงค์ เกศเทศ รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุดสังข์ รองศาสตราจารย์ ดร.นรุพงษ์ จิตรนิรัตน์ รองศาสตราจารย์เรวัต สุขสีกาญจน์ รองศาสตราจารย์บรรจงศักดิ์ พิมพ์ทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรชัย แก้วดี
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	เพ็ญนภา วิยเวก สายฝน จิตนุงพงศ์ ปริญญา สีหะรัตน์ วิลาวินัย วิชัยดิษฐ รุติมา สีขาว ลัดดาวัลย์ มนต์แก้ว โกสินธุ์ ศิริรักษ์ สุจินดา ย่องจีน
ติดต่อกองบรรณาธิการ	อาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช อีเมล: cultural.wu@gmail.com เว็บไซต์: https://wacc.wu.ac.th

กำหนดการนำเสนอผลงานวิชาการด้วยวาจา (Oral Presentation)
งานประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ “สานสัมพันธ์วัฒนธรรมอาเซียน” ครั้งที่ 3
“ศิลปหัตถกรรมอาเซียน”
วันศุกร์ที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561
ณ อาคารปฏิบัติการเทคโนโลยีและพัฒนานวัตกรรม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

กลุ่มที่ 1 ศิลปหัตถกรรมกับวิถีวัฒนธรรม
(ภูมิปัญญา ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมอื่นๆ)

เวลา	กิจกรรม
13.00 - 16.00 น.	นำเสนอผลงานวิชาการด้วยวาจา (Oral Presentation) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ตามประเด็นเนื้อหา
ห้องประชุม 1	(ผู้ทรงคุณวุฒิ ศ.ชวน เพชรแก้ว, รศ.ดร.บุญยงค์ เกศเทศ, ผศ.ดร.นิพนธ์ ทิพย์ ศรีนันท) 1. งานสร้างสรรค์ประติมากรรมชุด “บริโภคนิยมกับวาทกรรม อนุรักษวัฒนธรรมชาติ” พัทรา ผดุงสุนทรารักษ์ 2. การสร้างสรรค์ระบำลีลาซำซึก สุพัฒน์ นาคเสน, สุณี ลิ้มปิยพันธ์, พรทิพย์ มหันตมรรค, ชยพร ไชยสิทธิ์ และจุลิม พรหมนิน 3. ฮั้วก่วน : มงกุฎดอกไม้ไหวแห่งชาติพันธุ์บาบ๋า วิกรม กรุงแก้ว 4. สายยันต์ ภูมิปัญญาการสักยันต์ กรณีศึกษา เครือข่าย สำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช นิวัฒน์ ประจักษ์, เตโช แซ่น้ำแก้ว, อุดมศักดิ์ เตโชชัย และ จิตติมา คำรงวัฒนะ

เวลา	กิจกรรม
	5. อัตลักษณ์และการรับรู้ภาพลักษณ์วัฒนธรรมเปอรานากัน ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดตรังและภูเก็ต ฟ้าพิไล ทวีสินโสภา และกิตติศักดิ์ ทวีสินโสภา
	6. ศิลปหัตถกรรม : รูปแบบ คตินิยม และอิทธิพลต่อชุมชน กลุ่มทะเลสาบสงขลา ธีระ จันทิปะ เลขาประจำกลุ่ม นางลัดดาวัลย์ มนต์แก้ว และ นางสาวสุจิตา ย่องจีน

สายยันต์ : ภูมิปัญญาการสักยันต์ กรณีศึกษา
เครือข่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตร
หมู่ที่ 12 ตำบลนาแวง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

นิวัฒน์ ประจักษ์, เคโซ แชน้ำแก้ว, อุดมศักดิ์ เดโชชัย และ จิตติมา ดำรงวัฒนะ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าจั่ว เมือง นครศรีธรรมราช 80280
อีเมล: Daycho_kha@nstru.ac.th, ko.m16@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง สายยันต์ : ภูมิปัญญาการสักยันต์ กรณีศึกษา เครือข่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแวง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาการสักยันต์ เพื่อศึกษารูปแบบลวดลายการสักยันต์ และเพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์การสักยันต์ กรณีศึกษา เครือข่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแวง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 10 คน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า ภูมิปัญญาการสักยันต์ มีการ “บูชาครู” สิ่งที่ต้องเตรียมในการบูชาครู คือ หมาก พลุ ดอกไม้ รูป เทียน และมะนาว เป็นสิ่งของจำเป็นในพิธีไหว้ครูบาอาจารย์ และมีการ “เตรียมอุปกรณ์” ในการสักยันต์ มีสองอย่างที่จำเป็นในการสักยันต์ คือ เข็มสักยันต์ และหมึก จากนั้นจึงมีการวาด หรือ “การร่างลวดลาย” ที่จะสักลงบนผิวหนังที่จะสัก

โดยการการวาดรอยสักลงบนผิวหนังของคน และ “ลงว่าน” และการ “ลงเข็มสัก” การลงรอยสักนั้นจะแตกต่างกัน และการดำเนินการหลังการสักยันต์เสร็จ ใช้ “ว่าน” หรือน้ำมัน ทาอีกครั้งหนึ่ง มีรูปแบบลวดลายการสักยันต์ ได้แก่ ลายสักแบบ “สวยงาม” ที่สักตาม “ความชอบ” เป็นสำคัญ และลายสักแบบ “อักขระ” ที่สักตาม “ความเชื่อ” ที่แตกต่างกัน และมีแนวทางการอนุรักษ์การสักยันต์ ได้แก่ การส่งเสริมให้มี “ตำรา” คงอยู่ให้ลูกหลานได้ดู

ในรุ่นสู่รุ่น การทำให้ “เห็นคุณค่า” และร่วมกันรักษา พร้อมทั้งการรณรงค์ และสนับสนุน
ให้เห็นความสำคัญ ขณะเดียวกันก็มี “แลกเปลี่ยนความรู้” และการจัดตั้งศูนย์กลางเพื่อ
“สืบทอด” และ “เผยแพร่” ทางสื่อต่างๆ

คำสำคัญ: สายยันต์, ภูมิปัญญาการสักยันต์, เครือข่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัชร

Sai Yan : The folk wisdom of Tattoo. Case study :
The Network of Wat Major in Moo 12, Nawae sub - district,
Chawarng District, Nakhon Si Thammarat province, Thailand.

Niwat Prajak, Daycho Khanamkhaew, Udomsak Daychochai
and Jittima Damrongwattana

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าजू เมือง นครศรีธรรมราช 80280

อีเมล: Daycho_kha@nstru.ac.th, ko.m16@hotmail.com

Abstract

The objective of this research were as follow: Sai Yan : The folk wisdom of Tattoo. Case study : The Network of Wat Major in Moo 12, Nawae sub - district, Chawarng District, Nakhon Si Thammarat province, Thailand. The purposes of this research are to study the folk wisdom of Tattoo, pattern of Tattoo and conservation of Tattoo. Populations were 10. By Quality Research.

The results were as follows : The folk wisdom of Tattoo, There is a “worship teacher”. A thing to prepare in the teacher is a betel nut, flowers, candles and lemon. It is necessary in the ceremony. There is a “preparation device” in the talisman. There are two things that are needed, Such as needle and ink. Then draw or “sketch the pattern” that will be tattooed on the skin. By drawing tattoos on people’s skin. And “down the oil” and “down the needle” And after the completion of the tattoo. Use “oil” or oil again. There are patterns of tattoo designs, including “beautiful” teak tattoos according to “liking” is important. And tattoo “character” tattoo, according to the “belief”

different. There are ways to conserve the talisman, Such as Encouraged to have a “textbook” persistence to be viewed in the generation to generation, Making “value” and sharing, The campaign and encourages the importance. At the same time “knowledge Exchange” and the establishment of centers for “succession” and “dissemination” through various media.

Keywords: Sai Yan, The folk wisdom, The Network of Wat Major.

บทนำ

การสักตามร่างกาย และความนิยมในการสักมีขึ้นในหมู่พลมมนุษย์ชาติกลุ่มต่างๆ มาแล้วไม่ต่ำกว่า 4,000 ปี เพราะรอยสักเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเป็นการสำแดง “อัตลักษณ์ตัวตน” ของบุคคลในกลุ่ม ซึ่งลวดลายที่สักลงไปบนเรือนร่างนั้นมักเป็น “สัญลักษณ์ที่รับรู้ร่วมกัน” ในกลุ่มว่าเป็นตัวแทนของบรรพชน หรือ “สิ่งศักดิ์สิทธิ์” ที่กลุ่มชน เผ่า หรือตระกูลนั้นๆ เคารพนับถือ อีกทั้งยังเป็นสิ่งแสดงถึงสถานภาพทางสังคมของผู้ที่สักลวดลายนั้นด้วย ซึ่งการสักเป็นการเอาเหล็กแหลมแทงลงด้วยวิธีการ หรือเพื่อประโยชน์ต่างๆ กันใช้เหล็กแหลมจุ่มหมึกหรือน้ำมันแดงที่ผิวหนังให้เป็น “อักขระ” หรือเครื่องหมายลวดลาย ถ้าใช้หมึกเรียกว่า “สักหมึก” ถ้าใช้น้ำมันเรียกว่า “สักน้ำมัน” โดยกรรมวิธีในการสักลวดลาย หรือสักยันต์ตามร่างกายนั้น หากเป็นการสักด้วยหมึก ก็จะใช้เข็มสักจุ่มหมึกจีนที่นำมาผสมกับน้ำพระพุทธรมต์ สมัยโบราณนิยมหาดีเสือดีหมี ดีงเห่า หรือเป็น “มวลสาร” ผสมลงด้วย แล้วทำการสักไปบนร่างกาย ในส่วนของการสักน้ำมัน ส่วนมากจะใช้น้ำมันจันทน์หอมที่แช่สมุนไพรว่านร้อยแปด หรือใช้น้ำมันงาขาว บางสำนักจะผสมน้ำมันข้างตกมัน น้ำมันเสือโคร่ง เพื่อให้เกิดความขลังมากขึ้น การสักน้ำมันเป็นที่นิยมกันมาก เพราะเป็นการสักยันต์ลงบนร่างกายโดยไม่มีลวดลายให้เห็น เมื่อผลจากรอยเข็มสักแห้งตกสะเก็ดแล้ว ผิวหนังก็จะสมานเป็นเนื้อเดียวกันตามปกติ ทั้งนี้การสักลวดลายบนร่างกายของชาวอาเซียนในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มีปรากฏอยู่ในหลายกลุ่มชน เช่น ลายสักของหัวหน้าเผ่าเพนิน (Penan) อาศัยอยู่บริเวณแม่น้ำซิลัท (Silat) เขตบารัมตอนบน (Baram) ในรัฐซาราวัก (Sarawak) เกาะบอร์เนียว (Borneo) ประเทศมาเลเซีย ที่ท่อนแขนจะสักลายมังกร หรือ อันเป็นสัญลักษณ์ของโลกบาดาล แหล่งกำเนิดของความอุดมสมบูรณ์ในกลุ่มชาวจีน ชนพื้นเมืองที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในรัฐชินทางตะวันตกของประเทศเมียนมามีประเพณีการสักหน้าด้วยหมึกสีดำของหญิงชาวจีน มีเหตุผลหลัก คือ สักเพื่อไม่ให้ผู้ชายจากเผ่าอื่นลูดคร่าไปทำอนาจาร โดยหญิงชาวจีนจะเริ่มสักหน้ากันตั้งแต่อายุ 11 - 12 ปี หรืออย่างช้าที่สุดเมื่อล่วงเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ การสักหน้าของหญิงสาวชาวจีนหมดสิ้นไปในปีคริสต์ศักราช 1970 เมื่อรัฐบาลพม่าออกกฎหมายให้ยกเลิกประเพณีดังกล่าว ในกลุ่มชาวสิงคโปร์มีวัฒนธรรมการสักลวดลายตามร่างกายมายาวนาน ในระยะแรกมีการสักตามร่างกายเพื่อแสดงออกถึงกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่ เช่น การสักในกลุ่มผู้มีอิทธิพล หรือ

“กลุ่มนักร้อง” แต่ทว่าในยุคปัจจุบันมีการสักยันต์ หรือรูปเทพเจ้าต่างๆ และการสักเพื่อความสวยงามมากขึ้น การสักของชายชาวล้านนา และล้านช้าง (ประเทศลาว) ในอดีตนิยมการสักขาลาย การสักลวดลายที่ขา มี 2 ลักษณะ คือ แบบแรกทำการสักขาตั้งแต่ใต้เข่า หรือเหนือเข่าขึ้นไปถึงต้นขาหรือขาส่วนบน แต่ไม่สักเลยขึ้นมาถึงพุงหรือเอว จึงยังสามารถมองเห็นผิวบริเวณหน้าท้องเป็นผิวพรรณปกติอยู่เพราะไม่มีรอยสัก เป็นวัฒนธรรมการสักของคนลาวล้านช้างที่อยู่ 2 ฝั่งตามลำน้ำโขง แบบที่ 2 คือ การสักขาจากขาท่อนล่างขึ้นมาจนถึงบริเวณพุงหรือเอว จึงมองเห็นเป็นพุงดำหรือท้องดำ การสักประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นที่นิยมมากในทางตอนเหนือของไทย ซึ่งเป็นคนไทยใหญ่ ล้านนา โยนก แพร่ น่าน ดังมีปรากฏในภาพจิตรกรรมฝาผนังรูปปูม่านยาม่าน ที่ วัดภูมินทร์ จังหวัดน่าน การสักร่างกายของกลุ่มชนอื่นๆ นอกจากนี้ คือ ในอดีตกลุ่มชนจากรัฐฉาน นิยมสักยันต์เต็มตัวด้วยสีหมึกสีดำหรือสีแดง โดยเหลือให้เห็นผิวหนังเฉพาะบริเวณหน้าผาก ชาวพม่าโบราณจะสักลวดลายเต็มตัวถือว่าการสักกลายเป็นยอดของความนิยมแสดงถึงความเป็นชายชาติวีร ส่วนพวกมอญ หรือเขมรนิยมสักเป็นรูปศิลปะขอม ซึ่งได้แก่ กภาพราชสีห์หรือราชสีห์ดำ เป็นลายม้าม ลายมอม (สิงห์มอม) ลายกนก เป็นต้น (อำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2559)

แต่สำหรับในประเทศไทยเริ่มมีจะสักยันต์ด้วยเหตุผลทาง “เวทมนต์คาถา” เพื่อความแข็งแกร่งของจิตใจ และต้องการอยู่ยงคงกระพัน ซึ่งเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นเป็น “ประเพณีนิยม” ในชนบางกลุ่ม การสักลักษณะนี้จะสักให้เฉพาะชายฉกรรจ์เท่านั้น การสักมีลักษณะที่สอดแทรกไว้ด้วย “ความเชื่อ และพิธีกรรม” หลายอย่าง เช่น ก่อนทำการสักจะต้องมีการทำ “พิธีไหว้ครู” ในการสักนั้นก็ประกอบด้วยกรวยเวทมนต์ โดยอาจารย์สักจะถูผิวหนังของผู้มาสักทั้งก่อน ขณะสักลายหรือสักยันต์ และหลังจากสักเสร็จแล้ว อาจารย์สักแต่ละคนจะมีรูปแบบของ “ลวดลาย” เป็นของตนเอง และผู้ที่ต้องการจะสักสามารถเลือกลายที่อาจารย์มีอยู่ได้ตามต้องการ ส่วนมากจะเป็น “สัตว์ในเทพนิยาย” หรือเป็น “อักขรขอม และเลขยันต์” อาจจะมีสักลายทั้งสามประเภทผสมกัน ดังนั้น ลายสักของแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน ซึ่งการสักในประเทศไทยอาจจะมีมาแต่โบราณ แต่จะมีมาตั้งแต่สมัยใดไม่มีหลักฐานชัดเจน การสักยันต์เพื่อให้อยู่ยงคงกระพันนั้นเชื่อว่ามีมานานแล้ว แต่การสักมักมองว่าเป็นเรื่องของนักร้อง ถูกมองไปในทางลบทำให้ศิลปะบนผิวหนังประเภทนี้เกือบจะสูญไปจากสังคมไทยเหตุผลที่การสักยังคงมีอยู่คือ หลายๆ คนยังเชื่อว่า การสัก

จะทำให้ “มีโชค” และ “อยู่ยงคงกระพัน” หรือพ้นอันตราย รูปแบบของการสักแต่ละชนิด จะมี “ความขลัง” ที่แตกต่างกัน ลายสัก หรือยันต์บางชนิดสามารถช่วยผู้ที่สักให้รอดพ้นจากสถานการณ์ที่ยุงยากได้ สัญลักษณ์บางอย่างของลายสักสามารถทำให้ผืนหนังเหนียวได้ ศัตรูยังไม่ออก ฟันไม่เข้า เชื่อว่าการสักจะช่วยให้รอดพ้นจากสถานการณ์อันเลวร้ายได้ นอกจากนี้ การสักทาง “ไสยศาสตร์” ยังเชื่อมโยงกับ “การระงับอันตราย” หรือความปลอดภัย ทำให้แคล้วคลาดต่ออันตรายต่างๆ ศิลปะชาวบ้านประเภทนี้ อาจจะกระตุ้นความรู้สึกให้เกิด “ความเชื่อมั่น” หรือเกิดความมั่นใจ มันอาจเป็นเครื่องแสดงความจริงต่างๆ วัฒนธรรมสมัยใหม่นั้นเมื่อมองแล้วอาจจะไม่ทำให้ปลอดภัย ส่วนวัฒนธรรมการสักยันต์จึงช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย เป็นทางหนึ่งช่วยให้จิตใจเรามีความมั่นใจมั่นคงมากยิ่งขึ้น (สมศักดิ์ ตันรัตนานกร, 2556)

โดยปัจจุบันมีความหมายในการสื่อสารผ่านรอยสักการสักสามารถแสดงออกถึง “ตัวตน” หรืออาชีพ และกลุ่มในสังคม โดยวัยรุ่นไทยคนหนึ่งอาจสักรอยสักที่มีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมาย เช่น ความเป็นตนเอง การเตือนใจตนเอง ความชอบของตนเอง ความทรงจำ การให้รางวัลกับตนเอง การให้กำลังใจตนเอง และการแสดงถึงความรัก โดยการให้ความหมายของรอยสักจะแตกต่างกันไปตามความชอบ ลักษณะการดำเนินชีวิต และประสบการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมาของตนเอง และบางครั้งตัดสินใจสักเพราะผู้มีอิทธิพลต่างๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน นักร้อง โดยเลือกตำแหน่งการสักจากขนาดของลายสัก พื้นที่ที่เหมาะสมกับลายนั้นๆ ความต้องการ “เปิดเผย” และการ “ปกปิด” รอยสักของตนเอง และการไม่สนใจมุมมองต่อสังคมของผู้ที่มีรอยสักนั้น เป็นเพียงการไม่สนใจบุคคลในสังคมภายนอกเท่านั้น ซึ่งบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้ที่มีรอยสัก เช่น พ่อแม่ผู้ใหญ่ หรือที่ทำงาน ยังเป็นสาเหตุที่ทำให้ปกปิดรอยสัก และไม่สามารถเปิดเผยตัวตนของตนเองออกมาได้ทั้งหมด (สุธิดา แซ่อึ้ง, 2558) ซึ่งเครือข่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตรหมู่ที่ 12 ตำบลนาแว อำเภอดวง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการส่งเสริมให้คนที่ชอบลายสัก ได้มีครูบาอาจารย์ที่เคารพ และนับถือ มีการส่งเสริมให้มีการ “เก็บตำรา” ให้คนรุ่นหลังได้ดูว่าการสักยันต์ ยัง “คงอยู่” หรือไม่สูญหาย พร้อมทั้งส่งเสริมให้ทุกคน “เห็นคุณค่า” ร่วมกันรักษาลวดลายสักยันต์ของสำนักสักยันต์เพื่อสร้าง “ความเข้าใจ” หรือความมั่นใจแก่คนที่ชอบในลวดลายการสักยันต์ และมีการ “ถ่ายทอดวิชาความรู้” ให้แก่ผู้ศึกษาตำราก็สามารถนำความรู้

ที่ครูบาอาจารย์สั่งสอนเพื่อนำไปเปิดสำนัก และสืบทอด (วัฒนา ศรีกล้า, ธัญ มหะศวร และ รัตพงศ์ นวนงค์, 2561)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุผลให้ศึกษาเรื่อง สายยันต์ : ภูมิปัญญาการสักยันต์ กรณีศึกษา เครือข่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแ้ว อำเภอฉวาง จังหวัด นครศรีธรรมราช เนื่องด้วยสำนักสักยันต์อาจารย์วัตรเป็นสำนักสักยันต์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังมาก และยังขึ้นชื่อในเรื่องอภินิหารพันทางไม่เข้าจึงทำให้สนใจในเรื่องนี้และเมื่อเข้าไปเป็นศิษย์ ในสำนักนี้ก็ได้รับรู้ถึงการสักยันต์ลักษณะยันต์ต่างๆว่าเป็นอย่างไรและยังทราบที่มาของสำนักนี้ ด้วยว่าเกิดมาได้อย่างไร เพื่อเป็นเรียนรู้ภูมิปัญญาการสักยันต์ที่นำไปสู่การอนุรักษ์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาการสักยันต์ กรณีศึกษา เครือข่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแ้ว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษารูปแบบลวดลายการสักยันต์ กรณีศึกษา เครือข่ายสำนักสักยันต์ อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแ้ว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์การสักยันต์ กรณีศึกษา เครือข่ายสำนักสักยันต์ อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแ้ว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีการ

1. ผู้ให้ข้อมูล มีผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 10 คน ประกอบด้วยอาจารย์ และ ลูกศิษย์ที่มีภูมิปัญญาการสักยันต์ จำนวน 3 คน ได้แก่ นายวัฒนา ศรีกล้า นายสรธัญ สุทธิยา และนายศุภกิจ ชำนาญ และผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนภูมิปัญญาการสักยันต์ จำนวน 7 คน ได้แก่ นายทรงวุฒิ ทองรักษ์ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาแ้ว) นายเกรียงไกร จิตรสง่า (นักพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลนาแ้ว) นายวรวิทย์ จินา (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 12) นายธีรวัฒน์ สุขใจ (วัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช)และนายวิวัฒน์ มั่นงาม (สาธารณสุขอำเภอฉวาง) และผู้ที่สักยันต์ จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล มีเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ เป็นแนวคำถามที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัย พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด

2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มที่ถูกรับรู้ เป็นการสังเกตในขณะที่ผู้วิจัยกำลังสัมภาษณ์ และขณะเดียวกันก็สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นการสังเกตที่ผู้วิจัยเฝ้าสังเกตอยู่ข้างนอกไม่เข้าไปร่วมในกิจกรรมบางกิจกรรม

2.3 เครื่องบันทึกภาพ เป็นการใช้กล้องถ่ายรูปจากโทรศัพท์มือถือเพื่อถ่ายรูปประกอบในการวิจัย

2.4 เครื่องบันทึกเสียง เป็นการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกระหว่างสัมภาษณ์ไม่ทัน ก็จะมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องสำรองข้อมูลโดยในการบันทึกเสียงนั้นหากข้อมูลส่วนใดที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ให้บันทึกเสียงก็จะหยุดการบันทึกเสียง ณ ช่วงเวลานั้นทันที

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การสำรวจพื้นที่ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของการสักยันต์ จากนั้นจึงเข้าไปสร้างความสัมพันธ์และแนะนำ เพื่อนำไปสู่การปรับตัวเบื้องต้นให้เข้ากับบริบทสำนักสักยันต์พร้อม แล้วจึงค่อยสอบถามข้อมูล ทั้งภูมิปัญญาในการสักยันต์ รูปแบบการสักยันต์ และแนวทางการอนุรักษ์การสักยันต์ โดยการประสานงานกับลูกศิษย์อาจารย์วัตรเพื่อเก็บข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะจงโดยนัดวัน เวลา และสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล และรายละเอียดแต่ละประเด็นโดยพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมถ่ายภาพประกอบ จากนั้นรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ และสรุปผล หากปรากฏว่าขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใดก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้มากับข้อเท็จจริงแล้วสรุปประเด็นที่สำคัญ ๆ แล้วนำเสนอโดยการพรรณนา

ผล และอภิปรายผล

1. ภูมิปัญญาการสักยันต์ กรณีศึกษา เครื่องช่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแ้ว อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า

(1) การบูชาครู สิ่งที่ต้องเตรียมในการบูชาครูอย่างน้อยต้องมี 8 อย่างดังนี้ หมาก พลุ ดอกไม้ ธูป เทียน และมะนาว เป็นสิ่งของจำเป็นในพิธีไหว้ครูบาอาจารย์ จากนั้นต้องนำเครื่องเส้นเหล่านี้มาจัดเรียงลงใน “พานครู” และนำพานถวายครูบาอาจารย์เพื่อ “ขอรับเป็นศิษย์” ก่อนพิธีการสักยันต์

(2) การเตรียมอุปกรณ์ในการสักยันต์ มี 2 อย่างที่มีความสำคัญ คือ เข็มสักยันต์ และน้ำหมึก ถ้าขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปก็ไม่สามารถสักลงบนผิวหนังได้

(3) การวาด หรือการร่างลวดลายที่จะสักลงบนผิวหนังที่จะสัก ตามรูปภาพที่ “ผู้สักเลือก” หรือที่ครูบาอาจารย์จะสักให้

(4) การลงวาน และการลงเข็มสัก มีการลงวานเพื่อ “ความคมชัด” ของรอยสัก เบื้องก่อนลงเข็มสัก ซึ่งการลงเข็มสักนั้นจะ “แตกต่างกัน” ตามการร่าง เพราะแต่ละคนจะสักไม่เหมือนกัน เช่น บางคนชอบการสักหมึก และบางคนชอบการสักน้ำมันอยู่ที่ความชอบของแต่ละคน

(5) การดำเนินการหลังการสักยันต์เสร็จ เมื่อสักเสร็จแล้ว ก็ใช้ “วาน” หรือน้ำมันมะกอกทาลงบนที่รอยสักเพื่อดูความชัดเจนของรอยสัก ซึ่งถ้าสักน้ำมันก็จะดูชัดเจนกว่าสักน้ำมัน เพราะการสักน้ำมันจะลงบนผิวหนังโดยตรงสามารถมองเห็นได้ยากกว่าสักน้ำมัน จากนั้นจะมีการ “ปลุกของ” ทั้งนี้ตามความสมัครใจของแต่ละคน

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า ภูมิปัญญาการสักยันต์ กรณีศึกษา เครื่องช่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแ้ว อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการ “สักการบูชา” เพื่อคารวะน้อมระลึกถึงครูบาอาจารย์ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ และเพื่อเกิด “ความขลัง” หรือความศักดิ์สิทธิ์ อุปกรณ์ที่สำคัญก็มีไม่กี่อย่าง แต่สิ่งที่สำคัญ ได้แก่ “เข็มสักยันต์ และกระบอกจิบ หมึก และที่ใส่สีหมึก และวาน” หลังจากบูชาครูเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะมีการวาด หรือ “การร่าง” ที่ผิวหนังของผู้สัก จะทำให้อาจารย์นั้นสักได้ง่ายขึ้น และจะทำให้การสักออกมาสวยงาม เป็นขั้นตอนที่สำคัญ และใช้สมาธิมาก จากนั้น คือการ “ลงวาน” แล้วจึงลงเข็มสัก ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ละเอียด และสำคัญมาก

อีกขั้นตอนหนึ่งในการสักยันต์ เพราะการลงเข็มสักจะเกิดความเจ็บปวดมาก ผู้รับการสัก จึงต้องมี “ความอดทน” มากในการสักยันต์ และอาจารย์สักยันต์ก็ต้องต้องใช้ “สมาธิมาก” เช่นกัน เมื่ออาจารย์สักยันต์เสร็จแล้ว จากนั้นนำน้ำมัน หรือ “ว่าน” ที่ทาก่อนการสัก มาทาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อดูว่าการสักนั้น “เด่นชัด” หรือไม่ และบางสำนักหลังจากการสักเสร็จแล้ว จะมีการ “ปลุกของ” หรือเลขยันต์ที่ตนเองสักลงไปตามความชอบส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาของพระพิฆณพหล สุวณฺณรุโป (พระพิฆณพหล สุวณฺณรุโป, 2554) เรื่อง การศึกษาหลักพุทธธรรม และคุณค่าที่ปรากฏในยันต์เทียนล้านนา : กรณีศึกษาเฉพาะ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ได้สรุปว่า “การบูชาครู” ถือเป็นสิ่งสำคัญในการ จะประกอบพิธีลงยันต์ยันต์ มักจะมีการขึ้นครู หรือบูชาครู เพื่อเป็นการสักการบูชาคารวะ น้อมระลึกถึงครูบาอาจารย์ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ และเพื่อเกิด “ความขลัง” ศักดิ์สิทธิ์ ต้องทำใจให้เอิบอิม แ่มขื่น เบิกบานประกอบไปด้วยเมตตา ในขณะที่ลงยันต์เกี่ยวกับ เรื่องเมตตามหานิยม โชคลาก หัวใจสำคัญของการทำยันต์ ก่อนจะเริ่มเขียนยันต์จะต้อง “เตรียมอุปกรณ์” สำหรับลงยันต์ เวลาทำจะต้องตั้งใจให้บริสุทธิ์เป็น “สมาธิ” ระลึกถึง คุณครูบาอาจารย์ จากนั้นจึงค่อยๆ สักยันต์เป็น “ตัวอักษร” หรือเป็นตัวเลข นับตั้งแต่ผู้สัก ยันต์ วิสตุ ถูกขัยาม การบูชาครู คาถาที่ใช้ ขั้นตอนการทำ ข้อปฏิบัติ การใช้สถานที่ และมีหัวข้อหลักพุทธธรรมที่แทรกไว้ในยันต์ตามความเชื่อนั้นๆ (ดังภาพ 1 - 15)

ภาพ 1 หมาก

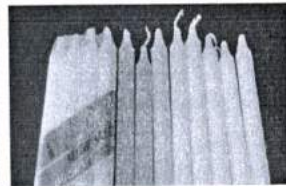
ภาพ 2 ใบพลู

ภาพ 3 ดอกดาวเรือง

ภาพ 4 รูป

ภาพ 5 เทียน

ภาพ 6 มะนาว

ภาพ 7 พิธีไหว้บูชาครู

ภาพ 8 การฉายภาพ
ให้ครูบาอาจารย์

ภาพ 9 เข็มในการสักยันต์

ภาพ 10 น้ำหมึก

ภาพ 11 การวาดลวดลาย
บนผิวหนัง

ภาพ 12 การลงเข็มสัก
(ด้านหลัง)

ภาพ 13 การลงเข็มสัก
(ด้านหน้า)

ภาพ 14 การดำเนินการ
หลังสักยันต์เสร็จ

ภาพ 15 การปลุกเสก
ของที่สักไปหลังสักยันต์
เสร็จ

2. รูปแบบลวดลายการสักยันต์ กรณีศึกษา เครื่องช่่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแว อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า

(1) ลายสักแบบสวยงาม จะมีความแตกต่างกันตามแต่ตัวผู้สักเองว่าจะชอบ ลวดลายเน้น “สวยงาม” แบบไหน ซึ่งสามารถออกแบบได้หลากหลายรูปแบบตาม “ความชอบ”

(2) ลายสักแบบอักขระ จะมีความแตกต่างกันกับลวดลายสวยงาม เพราะลายสัก แบบเน้น “อักขระ” หรือจะมีอักขระคาถา และรูปแบบการสักที่แตกต่างกันมากตาม “ความเชื่อ”

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า รูปแบบลวดลายการสักยันต์ กรณีศึกษา เครื่องช่่าย สำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแว อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 2 รูปแบบ ซึ่งการสักลวดลายแบบ “สวยงาม” ได้รับความนิยมอย่างมาก และมีความนิยม อยู่อย่างต่อเนื่อง เพราะมีการ “ประยุกต์ความทันสมัย” เข้าไปในตัวงานด้วย ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาของสมศักดิ์ ตันรัตนกร (สมศักดิ์ ตันรัตนกร, 2556) เรื่อง การสักเพื่อ ความสวยงาม ที่ได้สรุปว่า ปัจจุบันการสักดูจะเป็นที่ยอมรับมากขึ้น เพราะไม่ได้จำกัด แค่การสักยันต์ตามความเชื่อ แต่เป็นการสักเป็นลวดลายสวยงาม และลวดลายของรอยสัก ก็สามารถใช้เป็น “แฟชั่น” ได้เช่นกัน เช่น “Fantasy style” เป็นการผสมผสานทุกรูปแบบ ไว้ด้วยกันตามที่สร้างสรรค์ขึ้น “Tribal style” มีลักษณะเป็นลวดลายเล็กๆ เช่น เถาวัลย์ ซึ่งมักประดับอยู่บนข้อมือ นิ้ว ข้อเท้า “Europe style” เป็นภาพเหมือน สร้างมิติด้วยการ ลงแสงเงาคลายกับภาพเหมือนบุคคล “Japan style” ลวดลายที่บ่งบอกความเป็น ตะวันออก เช่น มังกร ปลาการ์พ “Chinese style” ลายสักของจีนแม้จะใหญ่เต็มแผ่นหลัง แต่จะไม่ตีกรอบลายเปิดโล่ง “Word style” ตัวอักษร หรือคำที่มีความหมายดีๆ “โกเกอร์ style” ลวดลายอยู่ในรูปแบบที่เป็นนามธรรม “Hawaii style” รอยสักชาวฮาวายส่วนมาก จะออกแบบเหมือนกับลวดลายบนกะปะเงินตรา ลายสักจะแสดงถึงธรรมชาติ เช่น ฟันปลาฉลาม ลายถักทอ เม่นทะเล มีความหมายลึกซึ้งโดดเด่นเฉพาะตัว “Aotearoa style” เป็นชื่อชนเผ่ามาลีในนิวซีแลนด์ในสมัยโบราณลายสักของเผ่าลี้จะเป็นรอยเฉพาะ บุคคล หรือของครอบครัวนั้นๆ ไม่มีรูปแบบตายตัว แต่ที่นิยมเป็นลายสักรูปโค้งหรือเถาเลื้อย ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ของความเจริญก้าวหน้า และ “Tonga style” ลวดลายการสักนี้ พบยากในปัจจุบัน จะเห็นเพียงรูปประกอบการสักในสมัยโบราณ รูปแบบเป็นเหมือนกับ

การสักแบบ Samoa ซึ่งเป็นแห่งเดียวในโพลินีเซียที่ยังคงรักษารูปแบบโบราณไว้ การสักของผู้ชายจะเริ่มต้นการสักเหนือเอว และขยายไปจนถึงเข้าเพื่อปกปิดบางส่วน ส่วนลายสักแบบ “อักษระ” นั้นเป็นลายสักที่คนส่วนใหญ่นิยมสักกันมาก โดยเฉพาะวัยรุ่นใหม่ๆ ที่หันมาสนใจลายสักแบบอักษระมากขึ้น และคนส่วนใหญ่นิยมสักตามสำนักที่มีชื่อเสียง และเน้นพุทธคุณตามรูปแบบที่สัก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชนกภรณ์ นรากร (ชนกภรณ์ นรากร, 2548) เรื่อง วิวัฒนาการการสัก และวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ได้สรุปว่า การสักมีตำนานเล่าขานกันมานานมาตามความเชื่อของการดำเนินชีวิตของคนไทย ซึ่งการสักในอดีตไม่ได้เน้นความสวยงาม แต่จะเน้นในเรื่อง “ความขลัง” และความศักดิ์สิทธิ์ของอักษระ คาถา และ “ยันต์” เป็นหลัก ซึ่งถูกสร้างเป็น “ความหมายใหม่” ที่นิยม “เปิดเผย” ที่เป็นการแสดงออกซึ่งความทันสมัย ความมั่นใจ และเป็นที่ยอมรับของสังคม เพราะรอยสักได้แปรเปลี่ยนจาก “พื้นที่ส่วนตัว” ไปเป็น “พื้นที่สาธารณะ” ที่แสดงถึง “วัฒนธรรมการสัก” บนเรือนร่าง (ดังภาพ 16 - 26)

ภาพ 16 หัวหนุมาน

ภาพ 17 มังกรดำ

ภาพ 18 มังกรแดง

ภาพ 19 นักร่ำขามูไร

ภาพ 20 ยันต์ครุฑ

ภาพ 21 ยันต์ฤาษี

ภาพ 22 ยันต์เก้ายอด

ภาพ 23 ยันต์ห้าแฉก

ภาพ 24 ยันต์ลึงลม

ภาพ 25 ยันต์เสื่อเหลียวหลัง

ภาพ 26 ยันต์หนุมาณทรงฤทธิ์

3. แนวทางการอนุรักษ์การสักยันต์ กรณีศึกษา เครือข่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแวง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า

(1) การศึกษาค้นคว้า และการวิจัย มีการส่งเสริมให้มีตำราคงอยู่ให้ลูกหลานได้ดู ในรุ่นสู่รุ่นและยังเป็นสิ่งที่บุคคลรุ่นหลังได้ค้นคว้า

(2) การทำให้เห็นคุณค่า และร่วมกันรักษา มีการส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาลวดลายสักยันต์ของสำนักสักยันต์ เพื่อสร้างความเข้าใจมั่นใจ และพร้อมที่จะ ร่วมกันรักษาลวดลายในการสักยันต์

(3) การรณรงค์ให้สนับสนุน และเห็นความสำคัญ เป็นการบอกกล่าวถึงความสำคัญว่าด้วยการเคารพ และไม่ลืมครูบาอาจารย์ และกระทั่งจนถึงสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้

(4) การส่งเสริม และแลกเปลี่ยนความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่าง กลุ่มที่ชอบในเรื่องลวดลายสักยันต์ ซึ่งก่อให้เกิดการไหลเวียนความรู้ในกลุ่ม

(5) การจัดตั้งศูนย์กลางเผยแพร่ และสืบทอด สำนักสักยันต์สามารถเผยแพร่ และสืบทอดลวดลายสักยันต์ต่างๆ ได้มากมาย และส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาการสักยันต์อย่าง เช่น สื่อออนไลน์ต่างๆ

จากศึกษาทำให้ทราบว่า แนวทางการอนุรักษ์การสักยันต์ กรณีศึกษา เครือข่าย สำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแวง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มี “ตำรา” ลายสักยันต์ที่มี “คุณค่า” เป็นรักษาลวดลายสักยันต์ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

พร้อมทั้ง “คิดสร้างสรรค์” ลวดลายให้แปลกใหม่มากขึ้น แต่ก็ยังการ “อนุรักษ์” ลายสักแบบเดิมไว้คงอยู่ให้คงเดิม และไม่ให้หายไป พร้อมทั้ง “ถ่ายทอด” โดยในลักษณะจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง หรือใช้ “สื่อต่างๆ” เข้ามาช่วยในการเผยแพร่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุริดา แซ่อึ้ง (สุริดา แซ่อึ้ง, 2558) เรื่อง การสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทยได้สรุปว่า รอยสักสามารถแสดงออกถึง “ตัวตน” หรืออาชีพ และกลุ่มทั้งความเป็นตนเอง การเตือนใจ หรือการให้กำลังใจตนเอง ผ่านลักษณะการดำเนินชีวิต หรือ “ประสบการณ์” ต่าง ๆ จึงต้องมีการ “ค้นคว้าวิจัย” ให้เป็น “บทเรียนท้องถิ่น” ที่สร้างคุณค่าและร่วมกันรักษา พร้อมทั้ง “ธรมรงค์” ให้เห็นความสำคัญ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และต้องมี “การสืบทอด” ต่อไป (ดังภาพ 27 - 42)

ภาพ 27 ถ่ายทอดวิชาให้ลูกศิษย์

ภาพ 28 ตำราในการสักยันต์

ภาพที่ 29 รักษาคนป่วย

ภาพ 30 รักษาทางไสยศาสตร์

ภาพ 31 ร่วมพิธีขึ้นบ้านใหม่

ภาพ 32 การไหว้ครูผู้สักยันต์

ภาพ 33 การครอบเศียรพ้อแก่

ภาพ 34 ทิศหมอน (ตะกรุด)

ภาพ 35 ว่างสำหรับไหว้ครู

ภาพ 36 รดน้ำดำหัว
ครูบาอาจารย์

ภาพ 37 การรวมไหว้ครู
ของทุกปี

ภาพ 38 แลกเปลี่ยน
ความรู้การสักยันต์

ภาพ 39 แลกเปลี่ยนความรู้
เรื่องปลุกของ

ภาพ 40 ทำบุญ
ที่สำนักสักยันต์

ภาพ 41 การเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้
จากอาจารย์สู่ลูกศิษย์

ภาพ 42 การเผยแพร่ภาพการสักยันต์
ของสำนักสักยันต์ทางสื่อออนไลน์

สรุปผล

1. ภูมิปัญญาการสักยันต์ กรณีศึกษา เครือข่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัชร หมูที่ 12 ตำบลนาแว อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า มีการ “บูชาครู” สิ่งที่ต้องเตรียมในการบูชาครูต้องมี 8 อย่าง คือ หมาก พลู ดอกไม้ รูป เทียน และมะนาว จากนั้นต้องนำเครื่องเส้นเหล่านี้มาจัดเรียงลงใน “พานครู” และนำพานถวายครูบาอาจารย์

เพื่อ “ขอรับเป็นศิษย์” ก่อนพิธีการสักยันต์จากนั้นจึง “เตรียมอุปกรณ์” ในการสักยันต์ มี 2 อย่างที่สำคัญ คือ เข็มสักยันต์ และน้ำหมึก ถ้าขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปก็ไม่สามารถสักลวดลายลงบนผิวหนังได้ จึงเริ่มการวาด หรือ “การร่างลวดลาย” ที่จะสักลงบนผิวหนังของคนที่จะสัก โดยต้องเป็นรูปภาพที่ “ครูบาอาจารย์จะสักให้” หรือตามรูปแบบที่ “ผู้สักต้องการสัก” เมื่อร่างลวดลายเสร็จ จึงมีการ “ลงว่าน” ก่อนลงเข็มสัก และการลงเข็มสักนั้นจะ “แตกต่างกัน” ตามลวดลายการสัก เช่น บางคนชอบการสักหมึก และบางคนชอบการสักน้ำมัน ตาม “ความชอบ” ของแต่ละคน และเมื่อดำเนินการหลังการสักยันต์เสร็จก็จะใช้ “ว่าน” หรือน้ำมันมะกอกทาลงบนที่สักอีกครั้ง เพื่อดู “ความชัดเจน” ของรอยสัก และจะมีการ “ปลุกของ” หรือยันต์ที่ตนเองสักลงไปตาม “ความเชื่อ” ส่วนบุคคล

2. รูปแบบลวดลายการสักยันต์ กรณีศึกษา เครือข่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแวง อำเภอดงวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า มี 2 รูปแบบ ได้แก่ ลายสักแบบ “สวยงาม” ซึ่งลวดลายสวยงามจะมีความแตกต่างกันตามแต่ตัวผู้สักตาม “ความชอบ” สามารถออกแบบได้หลากหลายรูปแบบ และลายสักแบบ “อักขระ” ซึ่งการสักลวดลายสวยงามจะแตกต่างกันกับลวดลายอักขระ เพราะจะมีอักขระคาถา และรูปแบบการสักที่แตกต่างกันมากตาม “ความเชื่อ”

3. แนวทางการอนุรักษ์การสักยันต์ กรณีศึกษา เครือข่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแวง อำเภอดงวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า มีการศึกษาค้นคว้า และ “การวิจัย” ให้มี “ตำรา” คงอยู่ให้ลูกหลานได้ดูในรุ่นสู่รุ่น และยังเป็นสิ่งที่บุคคลรุ่นหลังได้ค้นคว้า พร้อมทั้งทำให้ “เห็นคุณค่า” และร่วมกันรักษาลวดลายสักยันต์ของสำนักสักยันต์ เพื่อสร้างความเข้าใจ มั่นใจ และ “พร้อมที่จะร่วมกันรักษา” ลวดลายการสักยันต์ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมี “การรณรงค์” ให้สนับสนุน และเห็นความสำคัญด้วยความ “เคารพ” และไม่ลืมครูบาอาจารย์ ทั้งยังต้องมีการส่งเสริม “แลกเปลี่ยนความรู้” ระหว่างกลุ่มที่ชอบในเรื่องลวดลายสักยันต์ ซึ่งก่อให้เกิด “การไหลเวียนความรู้” ในกลุ่ม และสำนักสักยันต์สามารถสืบทอด และ “เผยแพร่” ลวดลายสักยันต์ต่างๆ ของภูมิปัญญาการสักยันต์ได้มากมาย อย่างเช่น สื่อออนไลน์ต่างๆ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่เอื้อสถานที่เรียน และสถานที่ค้นคว้าทางวิชาการ ขอขอบคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 ท่าน ที่กรุณา และอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการทำการวิจัย เป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่อนุเคราะห์ข้อมูล และข้อเสนอแนะต่างๆ และท้ายสุด ขอกราบขอบคุณ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง และผู้ที่สนับสนุนทางการศึกษา ทุกท่าน ที่ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจเสมอมา จนสำเร็จได้ด้วยดี

บุคลากรกรม

วิวัฒนา ศรีกล้วย ธัญ มเหศวร และรัตพงศ์ นูวงศ์, บ้านเลขที่ 54 หมู่ที่ 12 ตำบลนาแว อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2561).

เอกสารอ้างอิง

- ชนกภรณ์ นรากร. (2548). วิวัฒนาการการสัก และวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง. วิทยานิพนธ์ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขา นิเทศศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พระพิชญ์พล สุวรรณรูป. (2554). การศึกษาหลักพุทธธรรม และคุณค่าที่ปรากฏในยันต์เทียนล้านนา : กรณีศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ ดันรัตนากร. (2556). การสักที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <https://med.mahidol.ac.th/ramalaser/th/knowledge/tattoo4> (ค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2561).
- _____. (2556). การสักเพื่อความสวยงาม. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <https://med.mahidol.ac.th/ramalaser/th/knowledge/tattoo2> (ค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2561).

- สุธิดา แซ่อึ้ง. (2558). การสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย. การค้นคว้าอิสระ
ของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกล
ยุทธิมหาวิทาลัยกรุงเทพ.
- อำพิกา สวัสดิ์วงศ์. (2559). รอยสัก ลายยันต์ บนเรือนร่างของชาวอาเซียน. (ออนไลน์)
เข้าถึงได้จาก [http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_](http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=6755)
ID=6755 (ค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2561).